MECANISME DE PREVENIRE A CORUPŢIEI ÎN PROCESUL ELECTORAL

Angela LAZARENCO

CZU: 342.841 angela.lazarenco2022@gmail.com

The purpose of this study is to demonstrate the place and role of the voter in the structure of the national electoral system, which, through its structures, is trained to achieve the general interest of the citizens, in the realization of state democracy. In order to achieve the goal and the indicated tasks, we proposed the following objectives: highlighting the specific features and institutions of the national electoral process, as well as a series of mechanisms that are used to prevent and combat corruption in the electoral process in the Republic of Moldova in the context of the European integration process and as a result of the Russian invasion of Ukraine.

„Dreptul la alegeri libere este garantat prin Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Dintre toate garanțiile democratice împotriva abuzului de putere politică, acesta este unul dintre cele cu precădere fundamentale. Capacitatea persoanelor de a-și exprima identitatea și alegerea în mod pașnic la urnă este esențială pentru asigurarea stabilității în orice societate și, astfel, pentru securitatea democratică a Republicii Moldova” [1].

Corupția electorală este un fenomen foarte vechi și înrădăcinat în cultura și istoria Republicii Moldova, însă puțin studiat și abordat. Totodată, unul dintre cei mai cunoscuți autori canonici, Mihai Eminescu, descrie corupția electorală în felul următor: „Se-înțelege de la sine că în judecarea diferitelor partide politice trebuie să deosebim pe cele sincer politice de cele pretinse sau pretextate politice, suntem datori să spunem că partidele, la noi, nu sunt partide de principii, ci de interese personale care, păstrând numai coaja legilor și goala aparență, calcă făgăduielile făcute nației în ajunul alegerilor, fac tocmai contrariul de ceea ce au promis mandanților lor și trec, totuși, drept reprezentanți ai voinței legale și sincere a țării. În cadrul lor, organizarea nu înseamnă decât disciplina oarbă a unei societăți de exploatație sub comunii șefi de bandă. Cauza acestei organizări stricte e interesul bănesc, nu comunitatea de idei” [2, p.11].

Urmare, asigurarea unor alegeri libere și oneste oferă corecția cursului social-economic și progresul economic al unui stat civilizat modern. În același timp, încălcarea mecanismului electoral duce la consecințe ireparabile, care din punctul de vedere al formării și consolidării, dezvoltării sistemului politic al statului, al economiei și domeniului social al său generează un fenomen periculos pentru stat și societate, cum este corupția politică [3, p.158]. Astfel, analiza conceptului de corupție electorală, explorarea diverselor forme de corupție care pot apărea în timpul campaniilor electorale, votului, numărării voturilor și declarării rezultatelor, identificarea facto-

rilor care favorizează corupția electorală, examinarea legislației electorale, penale și contravenționale în vigoare din Republica Moldova oferă suficiente instrumente și măsuri pentru prevenirea corupției în procesul electoral. O concluzie formulată în acest sens ar fi **Analiza SWOT** a **PROCESULUI ELECTORAL DIN MOLDOVA**.

Amenințări 1. Populația Republicii Moldova este în general săracă. 2. Provocările în societate ca urmare a invaziei Rusiei în Ucraina, prin dezbinarea acesteia în deferite pături ideologice. 3. Protestele multiple care sunt organizate cu regularitate cu participarea protestatrilor plătiți. 4. Procesul de elaborare a politicilor publice este se bazează pe interesele partidului de guvernământ și rareori pe interesele, necesitățile și așteptările cetățenilor. 5. Există carențe și lacune legislative care favorizează diversificarea schemelor de finanțare ilegală a electoratului și a fracțiunilor politice. 6. Tendința de emigrare se menține la nivel înalt. 7. Nivelul de activism civic și participarea populației la alegeri sunt scăzute. 8. Administrarea defectuoasă și utilizarea resurselor publice care lezează drepturile civile ale cetățenilor rămâne deseori nepedepsită. 9. Indulgența sau tolerarea organelor de urmărire penală privind prevenirea corupției și pedepsirea vinovatului în procesul electoral.

Puncte slabe 1. Resursele financiare insuficiente. 2. Capacitatea Comisiei Electorale Centrale de a controla și monitoriza finanțele partidelor politice și a campaniilor electorale este insuficientă. 3. Datele incluse în listele electorale sunt imperfecte, în special cele ale cetățenilor din afara țării și ale celor aflați în stânga Nistrului. 4. Definiții neclare*:* legislația nu oferă definiții precise pentru diversele forme de corupție electorală, precum pentru termenii ca: „*cumpărarea de voturi*”, „*intimidarea alegătorilor*” sau „*traseismul politic*”. 5. Accesibilitatea secțiilor de votare este redusă. 6. Reglementarea legală a procesului de soluționare a litigiilor electorale este imperfectă 7. Programele de informare dedicate populației generale și grupurilor specifice au un impact scăzut 8. Campanii de promovare a comportamentului anti-fraudă electorală nu există. 9. Pluralismul politic în mass-media este la un nivel scăzut și existența controlului politic al mas-media.

Oportunități: 1. Legislația națională oferă cadrul necesar pentru libera asociere, precum reglementează și garantează libertatea de exprimare. 2. Mai mult de jumătate din populația Republicii Moldova știe să utilizeze internetul, iar teritoriul țării este acoperit cu acces la rețeaua internet în proporție de sută la sută. 3. Nivelul de educație formală al populației este parțial înalt. 4. Deținerea majorității de voturi în Parlamentul Republicii ar favoriza modificarea și ajustarea legislației electorale, contravenționale și penale, astfel încât să se asigure sancționarea disuasivă și eficientă, inclusiv prin majorarea sancțiunilor pentru unele fapte ce periclitează desfășurarea corectă și liberă a alegerilor, precum: împiedicarea exercitării libere a dreptului electoral sau a activității organelor electorale, coruperea alegătorilor, finanțarea ilegală a partidelor politice sau a campaniilor electorale, încălcarea modului de gestionare a mijloacelor financiare ale partidelor politice sau ale fondurilor electorale, falsificarea rezultatelor votării. 5. Există o susținere considerabilă a domeniului electoral din partea partenerilor internaționali de dezvoltare.

Puncte forte 1. Cadrul legal electoral este conturat, are o ierarhie clară și este codificat. 2. Cadrul legal electoral corespunde standardelor internaționale în domeniul democrației, drepturilor omului, transparenței și incluziunii, mai ales drepturile electorale ale femeilor sunt inclusive. 4. Comisia Electorală Centrală este formată pe principiul reprezentării proporționale a majorității și a opoziției forțelor politice și ativitatea acesteia este transparentă. 6. Procedurile electorale și atribuțiile tuturor participanților din ziua votării sunt clare. 7. Toate operațiile electorale sunt transparente și deschise pentru observatori și reprezentanții candidaților. 8. Există programe de informare dedicate atât populației generale, cât și diferitor grupuri specifice.

În final, prevenirea corupției în procesul electoral din Republica Moldova nu poate fi realizată doar prin intermediul unui singur mecanism. Este necesară o abordare integrată și o cooperare strânsă între diferitele organizații și instituții responsabile de asigurarea integrității procesului electoral. În acest fel, se poate asigura un proces electoral corect, transparent și democratic în Republica Moldova.

Fiecare stat membru al ONU este obligat să adopte măsuri legislative și administrative corespunzătoare, compatibile cu obiectivele Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției și conforme cu principiile fundamentale ale dreptului său intern, cu scopul de a spori transparența finanțării candidaturilor la un mandat public electiv și, eventual, a finanțării partidelor politice [4].

Referințe:

1. Thorbjørn Jagland, Secretar General al Consiliului Europei.
2. CRIȘAN, R.M. *Testamentul politic al lui Mihai Eminescu*. București: Cartea Universitară, 2005, p.11.
3. URSU, V., BACINSCHI, S. *Criminalitatea politică: reflecții istorico-juridice, manifestări, consecințe.* Chișinău, 2013, p.158;

Recomandat
***Carolina CATAN**, dr., lector univ.*